

P9_TA(2024)0157

Wytyczne dotyczące budżetu na rok 2025 – sekcja III

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 marca 2024 r. w sprawie ogólnych wytycznych dotyczących przygotowania budżetu na rok 2025, sekcja III – Komisja (2023/2220(BUI))

(C/2024/6579)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 314 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając art. 106a Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej,
- uwzględniając zmienione rozporządzenie Rady (UE, Euratom) 2024/765 z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE, Euratom) 2020/2093 określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 ⁽¹⁾ (rewizja WRF),
- uwzględniając rozporządzenie Rady (UE, Euratom) 2022/2496 z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE, Euratom) 2020/2093 określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 ⁽²⁾,
- uwzględniając swoje stanowisko z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie projektu rozporządzenia Rady określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 ⁽³⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Rady (UE, Euratom) 2020/2093 z dnia 17 grudnia 2020 r. określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 ⁽⁴⁾, wspólne oświadczenia uzgodnione między Parlamentem, Radą i Komisją w tym kontekście ⁽⁵⁾, a także powiązane deklaracje jednostronne ⁽⁶⁾,
- uwzględniając wstępne sprawozdanie w sprawie wniosku dotyczącego śródkresowej rewizji wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 ⁽⁷⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 27 lutego 2024 r. w sprawie projektu rozporządzenia Rady w sprawie zmiany rozporządzenia (UE, Euratom) 2020/2093 określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 ⁽⁸⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie wpływu zwiększenia kosztów finansowania zewnętrznego w ramach Instrumentu Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy na budżet UE na 2024 r. ⁽⁹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 15 grudnia 2022 r. w sprawie ulepszenia wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027: gotowy na nowe wyzwania, odporny budżet UE ⁽¹⁰⁾,
- uwzględniając wniosek Komisji z dnia 16 maja 2022 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (COM(2022)0223),
- uwzględniając Porozumienie międzyinstytucjonalne z dnia 16 grudnia 2020 r. między Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej i Komisją Europejską w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami oraz w sprawie nowych zasobów własnych, w tym również harmonogramu wprowadzania nowych zasobów własnych ⁽¹¹⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. L, 2024/765, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/765/oj>

⁽²⁾ Dz.U. L 325 z 20.12.2022, s. 11.

⁽³⁾ Dz.U. C 445 z 29.10.2021, s. 240.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 11.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 444 I z 22.12.2020, s. 4.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 445 z 29.10.2021, s. 252.

⁽⁷⁾ Dz.U. C, C/2024/1195 z 23.02.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1195/oj>.

⁽⁸⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2024)0082.

⁽⁹⁾ Dz.U. C, C/2023/1084 z 15.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1084/oj>.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 177 z 17.5.2023, s. 115.

⁽¹¹⁾ Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 28.

- uwzględniając decyzję Rady (UE, Euratom) 2020/2053 z dnia 14 grudnia 2020 r. w sprawie systemu zasobów własnych Unii Europejskiej ⁽¹²⁾,
- uwzględniając wniosek Komisji z dnia 22 grudnia 2021 r. dotyczący decyzji Rady zmieniającej decyzję (UE, Euratom) 2020/2053 w sprawie systemu zasobów własnych Unii Europejskiej (COM(2021)0570) oraz swoje stanowisko w sprawie tego wniosku z dnia 23 listopada 2022 r. ⁽¹³⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Rady (UE) 2020/2094 z dnia 14 grudnia 2020 r. ustanawiające Instrument Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy w celu wsparcia odbudowy w następstwie kryzysu związanego z COVID-19 ⁽¹⁴⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii ⁽¹⁵⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 11 grudnia 2019 r. pt. „Europejski Zielony Ład” (COM(2019)0640) oraz swoją rezolucję z dnia 15 stycznia 2020 r. stanowiącą odpowiedź na ten komunikat ⁽¹⁶⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie),
- uwzględniając porozumienie przyjęte 12 grudnia 2015 r. na 21. Konferencji Stron UNFCCC (COP21) w Paryżu (porozumienie paryskie),
- uwzględniając międzyinstytucjonalną proklamację Europejskiego filaru praw socjalnych z dnia 13 grudnia 2017 r. ⁽¹⁷⁾ i swoją rezolucję z dnia 19 stycznia 2017 r. w tej sprawie ⁽¹⁸⁾, plan działania Komisji z dnia 4 marca 2021 r. na rzecz wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych oraz deklarację z Porto dotyczącą spraw społecznych przyjętą przez członków Rady Europejskiej w maju 2021 r.,
- uwzględniając unijną strategię na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025,
- uwzględniając sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego z 2021 r. pt. „Uwzględnianie aspektu płci w budżecie UE – czas, by za słowami poszły czyny”,
- uwzględniając cele zrównoważonego rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 1 lutego 2023 r. pt. „Plan przemysłowy Zielonego Ładu na miarę epoki neutralności emisyjnej” (COM(2023)0062),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/795 z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie ustanowienia Platformy na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP) oraz zmiany dyrektywy 2003/87/WE oraz rozporządzeń (UE) 2021/1058, (UE) 2021/1056, (UE) 2021/1057, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 223/2014, (UE) 2021/1060, (UE) 2021/523, (UE) 2021/695, (UE) 2021/697 i (UE) 2021/241 ⁽¹⁹⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/792 z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie ustanowienia Instrumentu na rzecz Ukrainy ⁽²⁰⁾,
- uwzględniając budżet ogólny Unii Europejskiej na rok budżetowy 2024 ⁽²¹⁾ i wspólne oświadczenia uzgodnione między Parlamentem, Radą i Komisją, które zostały do niego załączone,
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 12 marca 2024 r. w sprawie wytycznych budżetowych na rok 2025 (6195/2024),
- uwzględniając art. 93 Regulaminu,

⁽¹²⁾ Dz.U. L 424 z 15.12.2020, s. 1.

⁽¹³⁾ Dz.U. C 167 z 11.5.2023, s. 162.

⁽¹⁴⁾ Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 23.

⁽¹⁵⁾ Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 1.

⁽¹⁶⁾ Dz.U. C 270 z 7.7.2021, s. 2.

⁽¹⁷⁾ Dz.U. C 428 z 13.12.2017, s. 10.

⁽¹⁸⁾ Dz.U. C 242 z 10.7.2018, s. 24.

⁽¹⁹⁾ Dz.U. L, 2024/795 z 29.02.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj>.

⁽²⁰⁾ Dz.U. L, 2024/792 z 29.02.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj>.

⁽²¹⁾ Dz.U. L 207 z 22.2.2024, s. 1.

- uwzględniając opinie w formie pisma przedstawione przez Komisję Spraw Zagranicznych, Komisję Rozwoju, Komisję Kontroli Budżetowej, Komisję Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, Komisję Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności, Komisję Przemysłu, Badań Naukowych i Energii, Komisję Transportu i Turystyki, Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Komisję Kultury i Edukacji, Komisję Spraw Konstytucyjnych oraz Komisję Praw Kobiet i Równouprawnienia,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Budżetowej (A9-0068/2024),

Budżet UE na rok 2025 ukierunkowany na ludzi: inwestycje z myślą o poprawie życia obywateli i o zwiększeniu konkurencyjności Unii

1. jest przekonany, że w dobie zmian geopolitycznych i instytucjonalnych, wobec presji finansowej, zmiany klimatu i wyzwań społecznych wiarygodny, solidny, elastyczny i ukierunkowany na inwestycje budżet UE pozostaje kluczowy dla wdrażania polityki Unii i dla reagowania na rosnące potrzeby obywateli – tak by nikt nie został w tyle wskutek dwójakiej transformacji ekologicznej i cyfrowej – dla zapewnienia obywatelom dobrobytu i bezpieczeństwa oraz dla zwiększenia konkurencyjności;
2. podkreśla trudne okoliczności procedury budżetowej na rok 2025, która toczy się w czasie dużych napięć międzynarodowych i niepewności, a także w roku wyborczym, w którym Parlament i Komisja będą musiały stawić czoła przejściu z jednej do drugiej kadencji; jest w pełni świadomy poważnych, lecz nieuniknionych ograniczeń kalendarzowych i wzywa wszystkie podmioty do należytego ich uwzględnienia w konstruktywny sposób;
3. głęboko ubolewa, że Radzie nie udało się osiągnąć porozumienia w sprawie rewizji wieloletnich ram finansowych (WRF) przed końcem 2023 r.; zauważa w związku z tym, że trzeba było rozpocząć procedurę budżetową przy braku pewności co do kilku kluczowych elementów programowania finansowego na 2025 r., i doskonale zdaje sobie sprawę z niewielkich, a w niektórych przypadkach ujemnych marginesów w ramach pułapów WRF;
4. uważa, że rezultat rewizji WRF jest poniżej początkowych aspiracji PE; podkreśla, że rewizja rozporządzenia w sprawie WRF jest niezbędnym warunkiem zapewnienia średnioterminowego wsparcia finansowego dla Ukrainy, umożliwienia szerszego finansowania ukierunkowanych priorytetów politycznych, w tym sprzyjania autonomii strategicznej Unii, oraz utrzymania elastyczności programów i budżetu Unii w obliczu wyższych niż prognozowane stóp procentowych, a co za tym idzie wyższych niż zaprogramowane koszty finansowania zewnętrznego Unii; odnotowuje, że coroczna procedura budżetowa na rok 2025 będzie pierwszą procedurą opartą w całości na zmienionym rozporządzeniu w sprawie WRF;
5. przypomina, że wspólna deklaracja uzgodniona przez trzy instytucje w ramach porozumienia w sprawie WRF z 2020 r., zgodnie z którą wydatki na pokrycie kosztów finansowania NGEU „nie prowadzą do zmniejszenia wydatków w ramach programów i funduszy”, nadal ma zastosowanie i służy jako punkt odniesienia dla władzy budżetowej, zwłaszcza w kontekście uruchomienia instrumentu EURI w celu pokrycia co najmniej części deficytu w spłacie kosztów finansowania zewnętrznego NGEU; zamierza zatem zadbać w ramach corocznej procedury budżetowej o to, by wszystkie programy wyposażać w odpowiednie zasoby oraz by utrzymać elastyczność budżetu i jego zdolność do reagowania; podkreśla, że w trakcie całej procedury budżetowej Komisja powinna dostarczać wiarygodnych, terminowych i dokładnych informacji o kosztach finansowania zewnętrznego NGEU oraz o spodziewanych wypłatach w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności;
6. wzywa Radę i Komisję do pełnego stosowania rozporządzenia (UE, Euratom) 2020/2092 w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii; podkreśla w szczególności, że przestrzeganie zasady praworządności stanowi podstawowy warunek dostępu do funduszy UE; podkreśla, że nie można wypłacać środków finansowych, jeśli państwa członkowskie nie spełniają wszystkich odpowiednich wymogów; ponawia stwierdzenie, że związane z praworządnością problemy systemowe, takie jak naruszanie zasady podziału władzy lub niedawne próby zamachu na niezawisłość sądownictwa w niektórych państwach członkowskich, stanowią wyraźne zagrożenie dla interesów finansowych Unii Europejskiej i ochrony budżetu UE, oraz wzywa Komisję, by nie dopuszczała do zaprzepaszczenia osiągnięć w zakresie praworządności; ponawia apel do Komisji o zadbanie w trybie pilnym o to, aby zgodnie z mechanizmem warunkowości w zakresie praworządności zawieszono środki finansowe UE docierające do obywateli, przedsiębiorstw, władz regionalnych i lokalnych, organizacji pozarządowych i wszelkich innych odpowiednich zainteresowanych stron za pośrednictwem samorządów lokalnych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego;

7. podkreśla, że spłata kosztów finansowania zewnętrznego Instrumentu Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy (EURI) jest obowiązkiem prawnym Unii i wydatkiem nieuznaniowym w budżecie UE; zauważa, że koszty finansowania zewnętrznego zależą od tempa wypłat w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF), a także od rynkowych wahań rentowności obligacji, a zatem są z natury nieprzewidywalne i zmienne; podtrzymuje swoje stanowisko, zgodnie z którym koszty finansowania zewnętrznego EURI powinny być w całości znaleźć się w instrumencie szczególnym EURI poza pułapami WRF, aby przywrócić pewien margines w dziale 2b i ochronić przestrzeń budżetową w ramach instrumentu elastyczności i jednolitego marginesu; będzie dążyć do tego, by stosowanie mechanizmu kaskadowego EURI w zmienionych WRF nie skutkowało ustaleniami powodującymi nadmierne szkody uboczne dla zaprogramowanych wydatków lub dostępności środków w ramach nietematycznych instrumentów szczególnych;

8. przypomina, że według prognoz⁽²²⁾ gospodarka europejska będzie rosła w bardzo umiarkowanym tempie (0,9 % w 2024 r. i 1,7 % w 2025 r.), podczas gdy inflacja utrzyma się znacznie powyżej poziomu 2 % stosowanego jako automatyczny deflator WRF (3,0 % w 2024 r. i 2,5 % w 2025 r.); przyznaje, że oznacza to ciągłą utratę siły nabywczej dla budżetu, który zawsze musi być zrównoważony i ograniczony kwotami bezwzględnymi; podkreśla bardzo niską stopę poboru zasobów własnych opartych na dochodzie narodowym brutto (DNB) w ostatnich latach (0,46 % w projekcie budżetu na 2024 r.), co wynika z połączonego wpływu inflacji, niskich poziomów środków na płatności i wyższych dochodów z niektórych innych zasobów własnych; przypomina swoje stanowisko, że rabaty i inne mechanizmy korygujące powinny zostać trwale zniesione oraz że do czasu ich trwałego zniesienia obniżki brutto krajowych wkładów opartych na DNB powinny podlegać stałemu deflatorowi w wysokości do 2 % rocznie;

9. ubolewa nad brakiem postępów w Radzie w kwestii reformy systemu zasobów własnych; przypomina swoje stanowisko w sprawie zmienionych wniosków Komisji, zgodnie z którym popiera wprowadzenie nowych zasobów własnych; uważa, że wprowadzenie nowych rzeczywistych źródeł dochodów, zgodnie z planem działania zawartym w porozumieniu międzyinstytucjonalnym, pomogłoby pokryć dodatkowe obciążenie budżetowe wynikające z zaciągania pożyczek w ramach NextGenerationEU, a tym samym zabezpieczyłoby marginesy i mechanizmy elastyczności, co z kolei ułatwiłoby podejmowanie decyzji budżetowych dotyczących nieprzewidzianych potrzeb, a także nowe inicjatywy w zakresie prognoz strategicznych; ponadto wzywa Komisję do kontynuowania wysiłków na rzecz określenia nowych, a najlepiej rzeczywistych zasobów własnych i innych źródeł dochodów do budżetu UE wykraczających poza porozumienie międzyinstytucjonalne;

10. ubolewa, że na zdolność do reagowania na nieprzewidziane wydarzenia lub do podejmowania nowych inicjatyw niekorzystny wpływ mają niedobory budżetowe, i zamierza w miarę możliwości uzdrowić tę sytuację, biorąc również pod uwagę większe oczekiwania obywateli UE; przypomina, że konieczne jest ustanowienie dodatkowego instrumentu szczególnego wykraczającego poza pułapy WRF, tak aby budżet UE mógł lepiej dostosowywać się do kryzysów i ich skutków społecznych i gospodarczych oraz szybko na nie reagować;

11. pomimo tych licznych ograniczeń jest zdecydowany utrzymać spójne i jednolite stanowisko, które odzwierciedla jego ustalone wcześniej priorytety polityczne i interesy instytucjonalne, w tym zwiększenie konkurencyjności Unii, zmniejszenie strategicznych zależności, przyspieszenie wdrażania czystej energetyki, zapewnienie osiągnięcia celów w zakresie uwzględniania kwestii klimatu i różnorodności biologicznej, zwiększenie unijnych zdolności w zakresie bezpieczeństwa i obrony, a także przyczynienie się do transformacji ekologicznej i cyfrowej, przy jednoczesnym ograniczaniu do minimum negatywnego wpływu na sztandarowe programy i maksymalizowaniu efektów mnożnikowych wzrostu gospodarczego z korzyścią dla wszystkich mieszkańców UE;

Sprawiedliwy, uczciwy i sprzyjający włączeniu społecznemu budżet, który oferuje lepsze możliwości wszystkim obywatelom UE i zapewnia wzrost gospodarczy

12. zauważa, że przystępne cenowo życie i spójność społeczna nadal są stałymi wyzwaniem we wszystkich państwach członkowskich UE i ich regionach, i przypomina w tym kontekście rolę wysokiej jakości i dostępnych usług publicznych; pragnie podkreślić inkluzywność i dostępność finansowania tam, gdzie jest to odpowiednie i zgodne z odpowiednimi kryteriami kwalifikowalności, oraz zmaksymalizować możliwości finansowania poprzez wykorzystanie istniejących funduszy; uważa, że wymiar społeczny wydatków UE, jako niezbędny element ich zasadności, powinien nadal być istotnym kryterium przekrojowym dla wszystkich obszarów polityki;

⁽²²⁾ Komisja Europejska, „Winter 2024 Economic Forecast: A delayed rebound in growth amid faster easing of inflation”, 2023.

13. podkreśla, że budżet UE jest przede wszystkim budżetem inwestycyjnym o efekcie dźwigni, zdolnym do sprzyjania realizacji celów i kształtowaniu polityki Unii, uzupełniającym polityki krajowe, a tym samym zaspokajającym potrzeby ludzi w UE; przypomina o znaczeniu Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności dla zwiększania odporności Unii i łagodzenia społeczno-gospodarczych skutków minionych i trwających kryzysów; uważa, że nie należy szczędzić wysiłków, aby te dwa główne źródła finansowania UE były wydatkowane skutecznie i bez dalszej zwłoki;

14. jest absolutnie zdecydowany wykorzystać budżet UE do zaprowadzenia wymiernych i widocznych zmian z punktu widzenia obywateli, gospodarki na jednolitym rynku oraz celów Zielonego Ładu poprzez wsparcie tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy w najnowocześniejszych gałęziach przemysłu, przygotowanie rynku pracy na przyszłe wyzwania dzięki programom rozwijania umiejętności i wspierania talentów, poprzez zwalczanie bezrobocia, zwiększanie unijnej konkurencyjności i poprawę gotowości obronnej Unii; uważa, że niezależność technologiczna i zrównoważony wzrost mają kluczowe znaczenie dla osiągnięcia długoterminowych celów Unii w zakresie energii i klimatu; ponawia apel o utrzymanie należytego finansowania, które stanowi wsparcie dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), będących podstawą europejskiej gospodarki, dla przedsiębiorstw typu start-up, dla młodzieży, rolników, nauczycieli i pracowników sektora transportu; podkreśla potrzebę dalszej poprawy infrastruktury energetycznej i transportowej, inwestowania w poprawę usług w zakresie zdrowia publicznego i opieki społecznej, spójności społecznej i terytorialnej oraz włączenia społecznego i terytorialnego, a także we wspieranie społeczności w trudnej sytuacji, zamieszkujących obszary oddalony i wiejskie, w tym wspieranie inteligentnych wsi; zwraca uwagę, że budżet musi zagwarantować transformację ekologiczną, a jednocześnie wspierać wysokiej jakości rolnictwo, zapewniając obszarom wiejskim dostęp do wysokiej jakości opieki zdrowotnej i edukacji;

15. podkreśla znaczący wpływ badań naukowych i innowacji na konkurencyjność, długoterminowy wzrost gospodarczy i zatrudnienie w Unii Europejskiej; przypomina o długofalowej inicjatywie mającej na celu zwiększenie intensywności inwestycji w badania i rozwój w UE do poziomu 3 % PKB; uznaje istniejącą rozbieżność między tym celem a faktycznie zapewnionym finansowaniem; podkreśla, że czołowa pozycja Europy w obszarze technologii ma zasadnicze znaczenie dla wdrożenia Zielonego Ładu i Unii Zdrowotnej, gdyż pozwala tworzyć miejsca pracy wymagające wysokich umiejętności w Unii w całym łańcuchu wartości oraz zwiększa doskonałość badań naukowych i innowacji w Unii; jest głęboko zaniepokojony, że dostępne fundusze pokrywają jedynie ułamek wszystkich złożonych wniosków, co skutkuje wysokim poziomem nadwyżki wniosków dotyczących programów i opuszczaniem Unii przez naukowców, którzy przenoszą się do konkurencyjnych regionów;

16. uważa, że należy zapewnić trwałe i długoterminowe rozwiązania, aby skutecznie stawić czoła strukturalnym wyzwaniom demograficznym, a także ograniczyć drenaż mózgow w słabiej rozwiniętych regionach i miastach UE; podkreśla, że należy przeznaczyć środki finansowe na rewitalizację regionów, których dotknął problem wyludnienia, inwestując w politykę socjalną i demograficzną, która wspierałaby rodziny, oraz na zapewnienie starzejącemu się społeczeństwu w Europie odpowiedniego wsparcia w zakresie dostępu do opieki zdrowotnej, mobilności i usług publicznych;

17. nalega, aby za pośrednictwem programu Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności zmobilizować jak najwięcej środków finansowych w celu promowania uczenia się i przedsiębiorczości oraz poprawy umiejętności, edukacji formalnej, pozaformalnej i nieformalnej oraz szans młodych ludzi na zatrudnienie, a także promowania włączenia społecznego; ponownie podkreśla potrzebę zadbania o to, by oba programy gwarantowały równe możliwości, przy szczególnym uwzględnieniu osób ze środowisk defaworyzowanych w całej UE i krajach stowarzyszonych; podtrzymuje swoją opinię, że należy dalej wspierać stypendia na rzecz mobilności w ramach programu Erasmus+, aby pokrywały wzrost kosztów utrzymania oraz zapewniały dostępność, równe szanse i inkluzywne udziały, zwłaszcza dzięki zwiększeniu do odpowiedniego poziomu minimalnej kwoty stypendium na uczestnika;

18. podkreśla znaczenie wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych i wzywa Komisję do rozpoczęcia refleksji nad metodyką monitorowania wydatków socjalnych w budżecie UE w następnym okresie programowania; podkreśla kluczową rolę budżetu UE w przyczynianiu się do inicjatyw, które wzmacniają dialog społeczny oraz wzmacniają lokalne i regionalne działania społeczne i zapewniają wszystkim dostęp do kluczowych usług; ponownie podkreśla potrzebę europejskiej strategii na rzecz osób starszych, obejmującej konkretne działania na rzecz walki z marginalizacją, samotnością i izolacją; przypomina ponadto o potrzebie pełnego wdrożenia strategii na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030 w celu poprawy ich warunków życia w Unii; podkreśla przypadek europejskich przewoźników, którzy borykają się z różnymi wyzwaniami w poszczególnych państwach członkowskich, począwszy od rosnących kosztów po niedobory przepustowości, a także potrzebę elastyczności i lepszych warunków pracy; podkreśla potrzebę wzmocnienia istniejących przepisów dotyczących ich ochrony i przyznania dodatkowych zasobów na monitorowanie warunków ich pracy w państwach członkowskich; podkreśla w tym kontekście korzyści płynące z rozwoju narzędzi informatycznych na szczeblu UE, które pomagają usprawnić wdrażanie wymogów biurokratycznych i standaryzację certyfikatów;

19. wzywa Komisję i państwa członkowskie do przeznaczenia odpowiednich zasobów na skuteczne wdrożenie przepisów UE koordynujących zabezpieczenia społeczne, aby ułatwić mobilność pracowników i transfer świadczeń socjalnych; wzywa do wykorzystania funduszy UE do opracowania systemu elektronicznej wymiany informacji dotyczących zabezpieczenia społecznego oraz do wspierania dalszej cyfryzacji systemów zabezpieczenia społecznego w celu zapewnienia sprawiedliwej mobilności pracowników;

20. przyznaje, że technologia i sztuczna inteligencja szybko zmieniają sytuację w zakresie zatrudnienia; zwraca uwagę na potencjał ekonomiczny, jaki skoncentrowane na człowieku i godne zaufania technologie sztucznej inteligencji mogą wnieść do wzrostu gospodarczego, przy poprawie życia obywateli w wielu obszarach, takich jak zdrowie, rolnictwo, energia, transport i bezpieczeństwo; apeluje o odzwierciedlenie tego aspektu w programach i politykach UE poprzez przydział odpowiednich zasobów finansowych; podkreśla potrzebę poprawy podstawowych umiejętności cyfrowych obywateli, aby odpowiadały potrzebom przedsiębiorstw i zapewniały obywatelom ochronę przed dezinformacją; popiera środki UE uzupełniające krajowe strategie zatrudnienia w zakresie przekwalifikowania zawodowego i mobilności na szczeblu UE w skoordynowany sposób, wykorzystujące potencjał tych zmian w celu stworzenia dobrze prosperującej i zdolnej do dostosowania siły roboczej, w tym poprzez wspieranie zmiany kwalifikacji zawodowych i mobilności, co umożliwi płynne przejście do nowych i powstających sektorów pracy;

21. jest zaniepokojony rosnącą liczbą ekstremalnych zjawisk pogodowych, takich jak poważne pożary, powodzie i inne klęski żywiołowe związane z pogarszającą się zmianą klimatu w całej Europie; w związku z tym podkreśla potrzebę zapewnienia wystarczającego finansowania unijnego mechanizmu ochrony ludności i wzywa do lepszej konsolidacji zdolności reagowania kryzysowego UE poprzez wzmocnienie wspólnych zespołów medycznych i ratowniczych; wzywa Komisję do zapewnienia możliwości szybkiego udostępnienia zasobów również za pośrednictwem FSUE i rezerwy na pomoc nadzwyczajną;

22. podkreśla znaczenie przeznaczenia odpowiednich środków finansowych na działania określone w rozporządzeniu w sprawie Programu UE dla zdrowia; przyznaje, że cena leków i technologii medycznych ma duży wpływ na ich dostępność dla pacjentów; podkreśla, że nieprzystępne koszty leków stanowią rzeczywistą przeszkodę w leczeniu, i wzywa do wdrożenia konkretnych środków w celu sprostania tym wyzwaniom; apeluje w tym kontekście o lepszą koordynację na szczeblu UE i wspólne zamówienia na leki w celu zmniejszenia kosztów; podkreśla znaczenie zwalczania chorób dziecięcych, ze szczególnym uwzględnieniem chorób rzadkich; w związku z tym podkreśla w szczególności znaczenie europejskiego planu walki z rakiem; apeluje o ambitny budżet klastra Zdrowie programu „Horyzont Europa” w celu zapewnienia UE możliwości skutecznego reagowania na przyszłe kryzysy zdrowotne, wsparcia we wzmacnianiu systemów opieki zdrowotnej oraz poprawie zdrowia fizycznego i psychicznego ludzi poprzez zwiększanie przystępności cenowej i dostępności opieki zdrowotnej; przyznaje, że choroby układu krążenia pozostają główną przyczyną zgonów w UE; uważa, że przeciwdziałanie chorobom układu krążenia przez inwestowanie w działania ukierunkowane na medycynę spersonalizowaną i e-zdrowie ma kluczowe znaczenie, ponieważ zwiększy to standardy profilaktyki i leczenia oraz umożliwi wszystkim obywatelom równy dostęp do opieki zdrowotnej; podkreśla potrzebę zapobiegania niedoborom leków, które wystąpiły w niektórych państwach członkowskich w ostatnich latach; uznaje, że należy zmniejszyć nierówności w zakresie zdrowia, aby zapewnić wszystkim kobietom sprawiedliwe systemy opieki zdrowotnej, w tym dostęp do usług w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego, i przypomina, że zdrowie kobiet musi pozostać priorytetem polityki i badań;

23. przypomina o potrzebie zajęcia się problemem niedoboru umiejętności, kwestią drenażu mózgow oraz korelacją między potrzebami rynku a umiejętnościami, również z perspektywy sytuacji w różnych regionach UE; uważa, że aby siła robocza UE pozostała konkurencyjna w przyszłości, konieczne jest określenie kluczowych obszarów szkoleń i przekwalifikowania, zwłaszcza w celu promowania umiejętności ekologicznych i cyfrowych; podkreśla, że konieczne są dalsze inwestycje, aby zmodernizować unijne systemy edukacji, stworzyć programy wspierania talentów i zachęcać młodych przedsiębiorców; wzywa do przyspieszenia realizacji Europejskiego Roku Umiejętności i europejskiego obszaru edukacji; wzywa Komisję do szybkiego wdrożenia rozwiązań uznanych za kluczowe podczas Europejskiego Roku Umiejętności, podkreślając potrzebę lepszej współpracy z przedsiębiorstwami, w tym testu wpływu polityki UE na młodzież i zakazu bezpłatnych staży; w związku z zaleceniami przyjętymi podczas Konferencji w sprawie przyszłości Europy przypomina, jak ważne jest ustanowienie europejskiego planu na rzecz edukacji obejmującego środki finansowe w celu wspierania wysokiej jakości kształcenia i szkolenia nauczycieli oraz zmniejszenia odsetka osób przedwcześnie kończących naukę;

24. podkreśla wartość dodaną finansowania programów w dziedzinie demokracji oraz praw i wartości; przypomina o znaczeniu, jakie budżet UE odgrywa w promowaniu europejskich wartości zapisanych w art. 2 TUE, kultury i praw obywatelskich oraz budowaniu odpornych społeczeństw, a także wspieraniu kluczowych zasad demokracji, praworządności, solidarności, włączenia społecznego, sprawiedliwości, niedyskryminacji i równości, w tym równości płci; pragnie wzmocnienia odpowiednich linii i organów budżetowych w celu przeciwdziałania polaryzacji, wzrostowi ekstremizmu politycznego, niskiemu zaufaniu instytucjonalnemu, wzmocnienia demokracji uczestniczącej, promowania praw podstawowych, zapobiegania regresowi demokracji, erozji praworządności, kurczeniu się przestrzeni dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego działających w tym obszarze na szczeblu lokalnym, krajowym i unijnym, a także instrumentalizacji eurosceptycyzmu; apeluje o zapewnienie wystarczających środków UE na program „Obywatele, równość, prawa i wartości” (program CERV); podkreśla ceną pracę wykonaną w ramach komponentu „Wartości unijne”, który zapewni bezpośrednie finansowanie organizacjom społeczeństwa obywatelskiego, a także w ramach komponentu „Daphne” oraz „Równość i prawa”; przypomina, że należy przeznaczyć niezbędne zasoby na zwalczanie przemocy ze względu na płeć oraz na wspieranie dostępu do bezpiecznych usług w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz organizacji zajmujących się prawami kobiet, a także na inicjatywy i organy UE zwalczające dyskryminację kobiet; wzywa Komisję do ułatwienia dostępu do programu CERV oraz do zagwarantowania elastyczności w procesie ponownego udzielania dotacji organizacjom lokalnym i oddolnym przez podmioty w państwach członkowskich, tak aby finansowanie docierało do osób pracujących najbliżej obywateli;

25. wzywa Komisję do zwiększenia wsparcia Unii na rzecz ochrony obywateli, mniejszości, wspólnot religijnych i przestrzeni publicznej przed zagrożeniami terrorystycznymi, walki z radykalizacją postaw i treściami terrorystycznymi w internecie oraz do przeciwdziałania gwałtownemu wzrostowi mowy nienawiści, antysemityzmu, nienawiści wobec muzułmanów i rasizmu w całej Europie i na całym świecie;

26. podkreśla rosnące zagrożenia i niebezpieczeństwa związane z prowadzonymi przez podmioty zagraniczne zorganizowanymi i ukierunkowanymi kampaniami dezinformacyjnymi skierowanymi przeciwko Unii Europejskiej; zwraca się o dodatkowe środki finansowe na program „Horyzont Europa” i działania zarządzane przez Komisję i ESDZ mające na celu walkę z rozprzestrzenianiem się dezinformacji na dużą skalę i opracowanie skuteczniejszych środków zaradczych; wzywa Unię i państwa członkowskie, aby wykorzystywały fundusze UE na działania służące zwiększeniu umiejętności korzystania z mediów wśród obywateli; wzywa do zwiększenia środków finansowych na przeciwdziałanie mowie nienawiści i treściom terrorystycznym w internecie; podkreśla potrzebę wzmocnienia wolności dziennikarskiej i pluralizmu mediów za pomocą odpowiednich zasobów, zgodnie z odpowiednimi przepisami, oraz wspierania dziennikarzy, w tym dziennikarzy śledczych, obrońców praw człowieka i członków społeczeństwa obywatelskiego, wobec których prowadzone są działania odwetowe, takie jak strategiczne powództwa zmierzające do stłumienia debaty publicznej; wzywa do odpowiedniego wsparcia sektora kultury, w tym promowania transgranicznego obiegu europejskich filmów, muzyki i gier wideo; apeluje zatem o zwiększenie finansowania programu „Kreatywna Europa”;

Budżet realizujący priorytety strategiczne

27. podkreśla znaczenie ograniczenia strategicznych zależności Unii w kluczowych sektorach; z zadowoleniem przyjmuje nowe rozporządzenie w sprawie STEP, jednak wskazuje na potrzebę strukturalnej odpowiedzi na potrzeby inwestycyjne strategicznych gałęzi przemysłu, aby ułatwić identyfikację, rozwój i zwiększanie skali przełomowych technologii; ubolewa, że obecny poziom finansowania programu „Horyzont Europa” jest pod tym względem niewystarczający, i apeluje o zwiększenie finansowania programu „Horyzont Europa” i innych kluczowych programów unijnych w tej dziedzinie, takich jak InvestEU, tak aby osiągnąć cel w postaci otwartej autonomii strategicznej; uważa, że zależność UE od dostaw zasobów jest coraz większym problemem; wzywa do dalszych inwestycji UE w budowanie otwartej strategicznej autonomii przez zapewnienie przyspieszenia rozwoju energii odnawialnej, szybszych procesów wydawania pozwoleń i dekarbonizacji budynków, dostępu do surowców krytycznych i rozwój odpornych łańcuchów wartości dla ekosystemów przemysłowych UE, zwłaszcza w kluczowych dziedzinach, takich jak opieka zdrowotna i obrona; apeluje o odpowiednie środki finansowe, aby zapewnić stały rozwój obecnych sztandarowych europejskich programów w sektorze kosmicznym, w tym programów Copernicus, Galileo/EGNOS, europejskiej inicjatywy w zakresie rządowej łączności satelitarnej (Govsatcom) i świadomości sytuacyjnej w przestrzeni kosmicznej;

28. uważa, że transformacja cyfrowa oferuje wiele możliwości poprawy infrastruktury cyfrowej i łączności oraz rozwoju umiejętności cyfrowych; podkreśla w związku z tym znaczenie programu „Cyfrowa Europa” i instrumentu „Łącząc Europę” – technologie cyfrowe (CEF-Digital) oraz Planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej; ponownie podkreśla potrzebę opracowania programu edukacyjnego w zakresie sztucznej inteligencji, kodowania i robotyki przeznaczonego dla nauczycieli i osób uczących się oraz finansowanego z odpowiednich programów; podkreśla, że budżet UE musi odpowiednio wspierać etyczne i niedyskryminacyjne wykorzystanie sztucznej inteligencji, zwłaszcza w sektorach edukacji i kultury; przypomina o potrzebie finansowania przez UE programów mających na celu dalsze inwestowanie w poprawę umiejętności cyfrowych w społeczeństwie i zlikwidowanie przepaści cyfrowej, w tym przepaści cyfrowej między kobietami a mężczyznami, w edukacji i uczeniu się przez całe życie;

29. podkreśla kluczową rolę budżetu UE w realizacji Europejskiego Zielonego Ładu i przeciwdziałaniu zmianie klimatu przez ograniczenie emisji, zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, tworzenie gospodarki o obiegu zamkniętym, ochronę ekosystemów i odwrócenie niepokojącej tendencji utraty różnorodności biologicznej przy jednoczesnej ochronie konkurencyjności i tworzeniu zielonych miejsc pracy, a także pobudzaniu wzrostu gospodarczego w UE; podkreśla ważną rolę, jaką odgrywa program LIFE w realizacji Europejskiego Zielonego Ładu, osiągnięciu unijnego celu neutralności klimatycznej zgodnie z unijnym prawem o klimacie i porozumieniem paryskim; jest głęboko zaniepokojony poważnymi skutkami zmiany klimatu, w tym niedoborem wody;

30. podkreśla, że obawy dotyczące bezpieczeństwa dostaw energii i wysokich cen energii sprawiają, że kwestia ubóstwa energetycznego ma kluczowe znaczenie i stanowi wyzwanie dla przemysłu europejskiego, w szczególności dla MŚP; w związku z tym podkreśla potrzebę pobudzenia inwestycji UE na rzecz trwającej transformacji UE w kierunku neutralności klimatycznej, w tym w zakresie efektywności energetycznej, badań naukowych i innowacji w dziedzinie zrównoważonych technologii niskoemisyjnych i bezemisyjnych, w szczególności w obszarach mających pozytywny wpływ na obniżenie kosztów życia gospodarstw domowych, takich jak poprawa efektywności energetycznej budynków i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii; odnotowuje ogromne potrzeby inwestycyjne w zakresie dekarbonizacji transportu oraz ciągły wzrost cen materiałów budowlanych i surowców; uznaje strategiczną wartość rozszerzenia TEN-T na wschodnie sąsiedztwo i lepszej łączności ze strategicznymi partnerami UE; podkreśla znaczenie programu „Łącząc Europę” – Transport i jego pozytywną rolę w osiąganiu celów Zielonego Ładu i transformacji w kierunku czystej energii;

31. podkreśla, że budżet na 2025 r. musi być dostosowany do celów polityki Unii i jej zobowiązań międzynarodowych; zwraca uwagę, że trzeba kontynuować prace na rzecz osiągnięcia celów określonych w porozumieniu międzyinstytucjonalnym w zakresie uwzględniania kwestii klimatu i różnorodności biologicznej w wydatkach z budżetu Unii, w ramach szerszego celu, jakim jest osiągnięcie neutralności klimatycznej Unii najpóźniej do 2050 r.; przypomina o postanowieniach porozumienia międzyinstytucjonalnego dotyczących określenia odpowiednich środków, jakie należy podjąć w przypadku, gdy okresowy bilans wykaże niewystarczające postępy w osiąganiu ustalonych celów; jest zaniepokojony tym, że według Komisji cel zakładający wydatki związane z różnorodnością biologiczną na poziomie 10 % w 2026 i 2027 r. najprawdopodobniej nie zostanie osiągnięty, a także brakiem wyraźnego planu osiągnięcia uzgodnionych celów; wzywa Komisję, aby monitorowała wdrażanie zasady „nie czyn poważnych szkód” i w razie potrzeby podejmowała niezbędne działania naprawcze;

32. podkreśla znaczenie europejskiej inicjatywy miejskiej i jej odpowiedniego finansowania dla osiągnięcia wszystkich jej celów; apeluje o bardziej bezpośrednie finansowanie władz lokalnych, tak aby wzmocnić budowanie ich zdolności, wsparcia technicznego i wymiany najlepszych praktyk; wzywa do zwiększenia zasobów dla odpowiednich agencji, które muszą odpowiadać obciążeniu pracą wynikającemu z programu Europejskiego Zielonego Ładu, w szczególności pakietu „Gotowi na 55”;

33. podkreśla zasadniczy wkład społeczny rolników i rybaków i zaznacza w związku z tym kluczowe znaczenie wspólnej polityki rolnej (WPR) i wspólnej polityki rybołówstwa dla bezpieczeństwa żywnościowego i większej autonomii UE w produkcji żywności wysokiej jakości; podkreśla rolę WPR w zapewnianiu zrównoważonego i godnego dochodu rolnikom w UE, zwłaszcza właścicielom małych gospodarstw i młodym rolnikom; apeluje o konkretne działania mające usunąć przyczyny niezadowolenia rolników w całej UE, a zwłaszcza o natychmiastowe przyznanie zasobów i przyjęcie środków mających pomóc rolnikom radzić sobie ze skutkami inflacji, kosztów paliwa, nowych norm produkcji i zmian na światowym rynku żywności; podkreśla, że trzeba wspierać nowych i młodych rolników, a przez to zapewnić wymianę pokoleń, jednocześnie rozwiązując problem niedoboru siły roboczej i umiejętności w sektorze rolno-spożywczym; zwraca uwagę, że europejscy rolnicy borykają się z wieloma wyzwaniami, zwłaszcza z nadmierną biurokracją i obciążeniami administracyjnymi, coraz większym nakładaniem się przepisów, niedoborami, a także trudnymi warunkami pracy; podkreśla, że specjalnymi środkami wsparcia trzeba lepiej reagować na wpływ rosnącej częstotliwości i intensywności powodzi, susz i pożarów lasów na poszczególne sektory; apeluje o odpowiednie dochody dla wszystkich w sektorze rolnym; podkreśla, że trzeba odpowiednio wspierać badania naukowe i innowacje oraz przestrzegać norm pracy, a także odpowiednio inwestować, by zaoferować alternatywne źródła dochodu oraz ułatwić przejście na bardziej zrównoważony i przystępny cenowo system żywnościowy, zwłaszcza dzięki innowacjom, utrzymując dochody rolników, a jednocześnie unikając sytuacji, w której rolnicy europejscy będą zmagać się z nieuczciwą konkurencją w postaci importu niespełniającego naszych norm; oczekuje, że strategiczny dialog o przyszłości rolnictwa obejmie wszystkie istotne sprawy, w tym aspekty zapobiegawcze;

34. przypomina, że wszystkie programy, strategie polityczne i działania UE należy wdrażać w taki sposób, by w realizacji ich celów wspierać równość płci; z aprobatą przyjmuje w związku z tym prace Komisji nad sporządzaniem budżetu z uwzględnieniem aspektu płci oraz podkreśla, że trzeba dalej rozwijać metodykę monitorowania równouprawnienia płci, by mierzyć wpływ wydatków Unii w perspektywie płci, zgodnie z porozumieniem międzyinstytucjonalnym; wzywa Komisję, by zaprezentowała wyniki tej metodyki w budżecie na 2025 r. oraz by systematycznie gromadziła, przekazywała i oceniała dane segregowane według kryterium płci;

Budżet dostosowany do przyszłych wyzwań w zmieniającym się świecie

35. ponownie podkreśla, że trzeba realizować politykę migracyjną i azyłową opartą na solidarności, wspólnej odpowiedzialności i poszanowaniu praw człowieka, zgodnie z wartościami Unii i zobowiązaniami międzynarodowymi; podkreśla, że skuteczne, humanistyczne i sprawiedliwe zarządzanie granicami zewnętrznymi Unii i ich ochrona mają kluczowe znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa Unii, zagwarantowania sprawnego i efektywnego wdrażania unijnej polityki migracyjnej i azyłowej, zwłaszcza z myślą o przygotowaniu się na wejście w życie nowego paktu o migracji i azyłu, w tym jeśli chodzi o skuteczne, bezpieczne i godne przyjmowanie, integrację i powroty oraz o procedury readmisji; podkreśla fundamentalną rolę, jaką w tym względzie odgrywają Fundusz Azyłu, Migracji i Integracji oraz Instrument Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (IZGW); przypomina, że trzeba utrzymać swobodny przepływ osób w Unii; przypomina, że w marcu 2024 r. Rumunia i Bułgaria dołączyły do europejskiej pozbawionej granic strefy Schengen, i ponownie podkreśla, że trzeba pilnie ukończyć i wdrożyć ich pełne przystąpienie, w tym na drogowych i kolejowych przejściach granicznych; będzie dążyć do maksymalizacji środków dostępnych w budżecie na 2025 r. na te cele; uważa, że UE musi ściśle współpracować z sąsiadami oraz z państwami trzecimi pochodzenia i tranzytu, by pobudzić stabilny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu rozwój oraz usuwać podstawowe przyczyny migracji, a tym samym zapobiegać migracji nielegalnej i chronić osoby podatne na zagrożenia przed siatkami przemytników i handlarzy ludźmi, a także przed śmiercią na morzu; podkreśla zwłaszcza coraz większą odpowiedzialność spoczywającą na agencjach odpowiedzialnych za ochronę granic i zarządzanie nimi, wspieranie państw członkowskich w wykonywaniu zadań wspólnego europejskiego systemu azyłowego oraz przestrzeganiu praw podstawowych; podkreśla, że trzeba odpowiednio finansować wszystkie agencje działające w dziedzinie bezpieczeństwa, sprawiedliwości, egzekwowania prawa, azyłu i migracji oraz zarządzania granicami, zatrudniać w nich odpowiednio dużo pracowników i szkolić ich, by agencje te mogły wypełniać swoje zadania; apeluje o położenie szczególnego nacisku na prawidłowe wdrożenie wielkoskalowych systemów informatycznych UE, sprzyjających bezpieczeństwu Unii, i na odpowiednie zarządzanie nimi;

36. podkreśla, że stan bezpieczeństwa wokół UE jest nadal bardzo niestabilny; niezmiennie kładzie silny nacisk na europejskie zdolności w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony, aby lepiej reagować na bezprecedensowe wyzwania geopolityczne; uważa, że budżet UE ma zasadnicze znaczenie w kontekście wspólnej strategii obronnej UE oraz wzmocnionej koordynacji bezpieczeństwa i obrony między państwami członkowskimi; chciałby doskonalić najbardziej udane i odpowiednie programy, takie jak Europejski Fundusz Obronny, i agencje wspierające suwerenność europejską; chciałby podkreślić synergię i efektywność inwestycji na szczeblu UE w dziedzinie obronności, a zwłaszcza mobilności wojskowej, ochrony i interoperacyjności infrastruktury; podkreśla, że trzeba zająć się takimi sprawami jak dezinformacja, będąca coraz większym wyzwaniem politycznym i wyzwaniem dla bezpieczeństwa – zwłaszcza w związku z rosyjską wojną przeciwko Ukrainie – a także cyberprzestępczością czy przestępczością zorganizowaną o wymiarze transgranicznym;

37. po raz kolejny potępia rosyjską wojnę przeciwko Ukrainie i podkreśla, że ponownie przyniosła ona wojnę do sąsiedztwa Unii Europejskiej oraz odbiła się na łańcuchach dostaw, handlu i stosunkach gospodarczych; ponownie wyraża pełne poparcie dla Ukrainy walczącej o wolność i demokrację; ubolewa nad straszliwym wpływem na życie Ukraińców i nad ich cierpieniami, a także nad poważnymi konsekwencjami gospodarczymi i społecznymi dla Europejczyków, spowodowanymi niczym niesprowokowaną i nieuzasadnioną rosyjską wojną napastniczą; uważa, że budżet na 2025 r. powinien pomóc złagodzić skutki kryzysu związanego z kosztami utrzymania i inflacją; przypomina, że niektóre państwa członkowskie, zwłaszcza państwa przyfrontowe, oraz podatne na zagrożenia sektory gospodarki są nadal szczególnie narażone na skutki rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie i zasługują na wsparcie w obszarach takich jak rolnictwo czy infrastruktura, ale również mobilność wojskowa, w duchu solidarności unijnej;

38. jest nadal zdeterminowany, by pomagać Ukrainie i wspierać ją za pośrednictwem proponowanego Instrumentu na rzecz Ukrainy, który zapewni wsparcie w formie dotacji i pożyczek na naprawę, ożywienie i odbudowę Ukrainy, a także na pomoc makrofinansową, pozytywną konwergencję instytucjonalną, społeczno-gospodarczą i środowiskową, inwestycje publiczne oraz dążenie do przystąpienia do UE; podkreśla pilną potrzebę, a zarazem dobrą okazję, by połączyć wsparcie dla Ukrainy i jej odbudowę z konstruktywnym procesem przedakcesyjnym, sprzyjającym reformom i stopniowemu zmierzaniu do przyjęcia dorobku prawnego UE; przypomina, że ze środków instrumentu nie będzie pokrywana pomoc humanitarna dla Ukrainy, i dlatego podkreśla, że również w budżecie na rok 2025 trzeba będzie przeznaczyć wystarczające zasoby na tę pomoc;

39. uważa, że wsparcie dla państw Bałkanów Zachodnich jest wciąż istotne dla rozszerzenia UE, i z zadowoleniem przyjmuje nowy plan Komisji na rzecz wzrostu gospodarczego w państwach Bałkanów Zachodnich jako dobry krok w dalszym wspieraniu ich w osiągnięciu konwergencji gospodarczej z jednolitym rynkiem UE; podkreśla znaczenie stałego wsparcia dla krajów kandydujących we wdrażaniu niezbędnych reform związanych z przystąpieniem, zwłaszcza w dziedzinie praworządności, walki z korupcją i demokracji, a także w zwiększaniu ich odporności oraz zapobieganiu zagrożeniom hybrydowym i przeciwdziałaniu im;

40. z zadowoleniem przyjmuje decyzję o przyznaniu Ukrainie i Republice Mołdawii statusu krajów kandydujących oraz podkreśla, że należy uruchomić niezbędne fundusze na wsparcie ich procesu akcesyjnego; podkreśla, że przydział środków na Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III) i odpowiednie linie budżetowe w ISWMR – „Globalny wymiar Europy” w 2025 r. powinny pobudzać współpracę z Mołdawią i Gruzją, zgodnie z porozumieniem w sprawie rewizji WRF;

41. podkreśla, że Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej (ISWMR) – „Globalny wymiar Europy” jest niezwykle ważny dla pozycji Unii Europejskiej jako pierwszoplanowej potęgi światowej i dla odgrywania przez nią roli pokojowej siły stabilizującej, a przez to umacniania geopolitycznych interesów Unii w świecie; ostrzega, że rezerwy finansowe instrumentu wyczerpano i należy je pilnie zwiększyć;

42. podkreśla ponadto znaczenie ISWMR dla wsparcia w obliczu wyzwań globalnych, dla propagowania praw człowieka, swobód i demokracji, a także dla budowania zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego i realizacji międzynarodowych zobowiązań Unii w zakresie klimatu i różnorodności biologicznej, w całościowym systemie monitorowania i kontroli;

43. ubolewa, że Komisja nie uwarunkowała skuteczniej płatności na rzecz państw trzecich jako środka egzekwowania interesów geopolitycznych Unii, w szczególności w odniesieniu do unijnej polityki migracyjnej, kwestii obronnych, a także praw człowieka; wzywa Komisję do ustalenia szczegółowych warunków i celów pośrednich dotyczących płatności na rzecz państw trzecich zgodnie ze szczególnymi interesami politycznymi Unii oraz do niezwłocznego zawieszenia odpowiedniej części płatności, jeśli państwo trzecie nie spełni ustalonych warunków; oczekuje, że wszyscy odpowiedzialni desygnowani komisarze podczas przesłuchań zobowiążą się do bardziej rygorystycznego warunkowania budżetu UE w oparciu o interesy wobec państw trzecich;

44. podkreśla, że trzeba wzmocnić linie budżetowe dla południowego i wschodniego sąsiedztwa, by wspierać reformy polityczne, gospodarcze i społeczne w tych regionach, udzielać pomocy uchodźcom, zwłaszcza dzięki ciągłemu, zwiększonemu i przewidywalnemu finansowaniu odpowiednich podmiotów i agencji, współmiernemu do potrzeb, by móc docierać do ludzi na miejscu dzięki ostrożnemu mechanizmowi dystrybucji w pełni zgodnemu z zasadami UE, zapobiegającemu niezgodnemu z prawem wykorzystaniu funduszy unijnych;

45. przypomina, że pomoc humanitarna UE dla ludności cywilnej w sytuacji skrajnej jest niezbędna i pomaga budować stabilność i pokój w danych regionach oraz że należy zagwarantować świadczenie pilnie potrzebnych podstawowych usług i pomocy humanitarnej zgodnie z międzynarodowymi orzeczeniami – i nie utrudniać ich świadczenia – a towarzyszyć temu powinny zwykłe procedury kontroli i monitorowania; spodziewa się, że zapotrzebowanie na środki finansowe na pomoc humanitarną będzie dalej rosło jako konsekwencja wojen, rosnącej niestabilności geopolitycznej, utrzymującego się skrajnego ubóstwa i coraz częstszych klęsk żywiołowych; wychodząc z tego założenia, uważa, że UE będzie musiała znacznie zwiększyć pomoc humanitarną, by zaspokajać zwiększone potrzeby w terenie, zwłaszcza wśród osób potrzebujących na Bliskim Wschodzie;

46. ponownie podkreśla, że jednoznacznie potępia brutalne zamachy terrorystyczne na Izraelu i jego mieszkańcach, przeprowadzone 7 października 2023 r. przez Hamas, i wyraża głęboki żal z powodu niewinnych ofiar po obu stronach; podkreśla, że budżet Unii musi nadal pozwalać wspierać budowanie pokoju i stabilności w regionie, zwalczanie nienawiści, ekstremizmu politycznego i fundamentalizmu oraz propagowanie praw człowieka;

47. przypomina, że 18 stycznia 2024 r. przyjął rezolucję, w której docenił rolę Agencji Narodów Zjednoczonych do spraw Pomocy Uchodźcom Palestyńskim na Bliskim Wschodzie (UNRWA), zapewniającej obecnie schronienie ponad milionowi przesiedleńców wewnętrznych i będącej największą platformą pomocy humanitarnej dla mieszkańców Strefy Gazy, gdzie wszyscy borykają się z coraz gorszymi warunkami humanitarnymi, w tym brakiem schronienia, czystej wody, żywności i pomocy medycznej; dlatego ponownie podkreśla znaczenie stałego i przewidywalnego finansowania unijnego; z zadowoleniem przyjmuje niezwłoczne wszczęcie przez ONZ dochodzenia w sprawie poważnych zarzutów wobec członków personelu UNRWA, którzy mieli 7 października 2023 r. uczestniczyć w zamachach terrorystycznych na Izrael, docenia też przekazanie informacji i szybkie podjęcie działań przez agencję, zwłaszcza w celu natychmiastowego rozwiązania zawartych umów; odnotowuje apel Komisji o zewnętrzny audyt filarów systemów kontroli ONZ zaakceptowanych przez UNRWA; popiera systemy kontroli, monitorowania i kontroli wdrożone przez Komisję, i przypomina, że beneficjenci muszą korzystać z funduszy UE zgodnie z przepisami i gwarancjami UE oraz z prawem międzynarodowym; z zadowoleniem przyjmuje zatem to, że w przeprowadzonym przez Komisję przeglądzie pomocy UE dla Palestyny stwierdzono, iż kontrole oraz istniejące i skuteczne gwarancje działają właściwie i nie ma jak dotąd żadnych dowodów, jakoby pieniądze przekazano na cele inne niż zamierzone, pozytywnie ocenia też ocenę ryzyka i związane z nią dodatkowe środki;

Przyspieszenie realizacji programów

48. przypomina, że w pełni popiera politykę spójności pozwalającą realizować priorytety polityki UE i pobudzać gospodarkę UE dzięki pomocy w sprawiedliwym, inkluzywnym i zrównoważonym wzroście gospodarczym i rozwoju, wspieraniu konwergencji społeczno-gospodarczej między państwami członkowskimi i regionami, wspieraniu transformacji ekologicznej i cyfrowej oraz stymulowaniu innowacji i zatrudnienia; ponownie wyraża przekonanie, że cele polityki spójności można osiągać tylko pod warunkiem pilnego wyeliminowania opóźnień w realizacji programów; uważa, że takie podejście do przyspieszenia absorpcji środków i realizacji działań byłoby również najskuteczniejszym sposobem wyeksponowania namacalnej wartości dodanej wydatków UE dla jej mieszkańców; przypomina, że trzeba zwiększyć pomoc techniczną, by dalej wspierać zdolności absorpcyjne państw członkowskich;

49. podkreśla, że fundusze z budżetu UE muszą docierać do obywateli i MŚP w UE; przypomina, że uproszczenie procedur administracyjnych, przyjazne użytkownikom i kompletne strony internetowe i portale, ograniczenie biurokracji i utworzenie punktów kompleksowej obsługi mają zasadnicze znaczenie dla zwiększenia dostępności programów UE dla władz lokalnych i regionalnych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego, młodych przedsiębiorców i MŚP;

50. wzywa państwa członkowskie i Komisję do szybszego wdrażania programów operacyjnych finansowanych z funduszy objętych zarządzaniem dzielonym oraz do zapewnienia szybkiego wykonania budżetu, zwłaszcza funduszy spójności; zauważa, że część środków z programów na lata 2014–2020, których nie wykorzystano, należy ponownie przydzielić państwom członkowskim, by dalej zmniejszać dysproporcje regionalne; apeluje o szybką realizację planów odbudowy i zwiększania odporności, w tym o przeprowadzenie przez Komisję oceny procesu wdrażania, barier i wyników; wyraża zaniepokojenie, że jeśli szybko nie ograniczy się problemu niepełnego wykorzystania środków, dojdzie do kryzysu płatności, tj. niedopasowania potrzeb pod względem płatności i pola manewru w pułapach płatności WRF na lata 2026 i 2027;

51. uważa, że należyta staranność, rozliczalność i poszanowanie wartości Unii powinny mieć zastosowanie do wszystkich beneficjentów funduszy UE i partnerów wykonawczych, by chronić interesy finansowe UE i unikać nadmiernej ingerencji; ponownie podkreśla znaczenie skutecznie i gruntownie działających organów monitorujących i kontrolnych, które ujawniają przestępstwa przeciwko interesom finansowym UE, prowadzą dochodzenia, ścigają i pociągają do odpowiedzialności, gdyż pieniądze wydane na walkę z korupcją przynoszą UE olbrzymi zwrot netto; uważa zatem, że organy te powinny mieć zasoby i personel wystarczające do jak najszybszego wykonywania ich zadań; podkreśla w podobnym duchu, że odpowiedni nadzór UE jest niezbędny do zapewnienia, by sektor finansowy działał z korzyścią dla obywateli i konsumentów; z myślą o zdrowym, inkluzywnym i odpornym sektorze finansowym domaga się, by zasoby dla europejskich organów i agencji nadzoru finansowego, którym powierzono zadania nadzorcze lub opracowanie technicznych standardów regulacyjnych w tej dziedzinie, były w pełni dostosowywane w celu uwzględnienia wszystkich nowych zadań regulacyjnych, których wymaga osiągnięcie tych celów polityki;

52. apeluje do wszystkich zaangażowanych podmiotów o dodatkowe starania o przyspieszenie realizacji projektów i absorpcji kwalifikujących się środków finansowych, a tym samym o zmniejszenie nietypowych zobowiązań pozostających do spłaty (RAL); uważa, że 2024 i 2025 r. należy wykorzystać do wskazania i usunięcia wszelkich wąskich gardeł, które utrudniają skuteczniejsze wdrażanie; apeluje o odpowiednie zasoby budżetowe, by przyspieszyć realizację programów dzięki budowaniu dodatkowych zdolności i pomocy technicznej dla państw członkowskich, zwłaszcza tych, które mają większe trudności w absorpcji, a także o środki mające przyspieszyć sprawiedliwe, inkluzywne, konkurencyjne i skuteczne procedury udzielania zamówień i prowadzenia przetargów, z myślą o zwiększeniu starań o realizację;

53. podkreśla, że politykę i programy UE trzeba skutecznie prezentować i eksponować, by zwiększać świadomość wartości dodanej UE dla obywateli, przedsiębiorstw i partnerów; apeluje o przydział odpowiednich środków na ten cel;

54. przypomina, że właściwe wdrożenie dobrze opracowanych programów jest możliwe tylko przy wsparciu wyspecjalizowanych organów administracji; podkreśla, że organy i agencje zdecentralizowane wykonują ważną pracę, oraz uważa, że muszą mieć personel i zasoby wystarczające do wykonywania swoich zadań; podkreśla, że zadania te ewoluują stosownie do priorytetów politycznych, np. transformacji ekologicznej i cyfrowej, oraz zaznacza, że nowym obowiązkom oraz rozszerzeniu mandatu muszą towarzyszyć proporcjonalnie nowe zasoby;

o
o o

55. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji i Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu.